

MILAN DEDINAC VERSEI

A KORÁNKELÉS VERSEIBŐL

(11)

Nem tudom az arany égről
a szemem levenni

széttörtek álmaim

És te
ne gondolj rám ma éjjel
hogy az ajtóm becsukhassam
hogy álmaim megnyugtassam

És amikor már pirkad
a hajnalt se hívjad

Hagyd hogy magától eszébe jusson
hogy leszálljon
vagy ablakomra

ÉJJELEI VARÁZSLATOK

(3)

Boldog a hely, ahonnan elmegy, és jaj annak, ahová megy.
Közmondás.

Egyetlen napon — kétszer kapaszkodik az égbe
kétszer születik, kétszer nyugszik le

Épp hogy arcunkat éri, amikor keleten fölbukkan
a meleg fény

és szempillantás alatt, máris besötétedik
... előjön ismét szakadékból az égnek

Ha ismét elrejtőzik
és a Hold árnyéka még egyszer leszáll
hajnal többé
nem fog hasadni
Nap nem fog bearanyozni!

Hát csak verjed! Hát csak csörgess tepsit és vasedőt!
Minden harangot kongass
hogy elriaszd őt,
az éheset,
hogy kotródjon az éhes sárkány
mert megeszi előlünk a Napot

Ni hogy tapossa és fojtogatja!
Ilyen Ő.

A Nap fekete seb
már csak körülötte lángol
Aranykoronája

Szörnyeteg ő
és csapás, és sárkány
mérges-sárkány!

És telhetetlen sárkány
mert Napot zabál, mert elette kezeim:
dereka köre
egyik odavésve
szörnyeteg mellére — másik elemésztve.

Rám esett és a Földre esett az ánya.

Éhes Ő, és sárkány
és eloltott
és eloltott kő

...De repülni is tud, és felhőket vezetni, embereket álmukban gyötörni
Ilyen Ő.

En meg az árnyékában vagyok — feneketlen mély seb
és körülöttem lángol
A Nap aranykoronája

Dögvész!
Lidérc Ő
És fekete láng

Senkit sem szeret,
méreggel teli!

Sugárzik, de valk a fénye, és meleg nélküli
minden folyót beteggé tesz érintése
a madarakat
és az erdőt

Rideg orrhang-nyitány
 az első asztal alatt
 (W. C. Handy nyomán):

Zsong a pince, Robertina, szép álmokat!
 Bóg a bárpult, Robertina, szép álmokat!
 Lifftezik a cuclisüveg, kedves;
 portás bácsi pelenkája ezres,
 de azért a telefonba belesóhajt ...

	int a tér
	talp talp
	reng a tér
	peng peng
	fond köréd
	térd térd
	dobd el már a ha ris nyád
	ning ring
	kér a tér
mar-tini	hajt hajt
mar-tini	ker gesd szét a hú ro kat
	kéz kéz
	marj bele
	ráng ráng
	gön győ lítsd a sze me ket
	leng leng
	fúr a szem
	domb domb
	ár nyalk fut nak ré sen át
lak-tovit	mell mell
lak-tovit	ér hadar
	haj haj
	köl dö kö det fes tesd be
	gömb gömb
	de hasad a hasad a
	tépd tépd
	tár a hang
fél-cipő	vért vért
fél-cipő	nagy bő gő a com bod közt
	víz víz
	de fekete fekete
	tűz tűz
	add tovább
	dönt dönt
	szal ma zsá kod füs től jön
péNZ forog	láng láng
péNZ pereg	de meleg-e meleg-e
	öl öl
	mély a föld
	hív hív
	száz hat van hat nyíl vesz szó
	gyors gyors
	de szeret-e szeret-e
	péNZ péNZ
	trón inog

mez-telen	bank bank
pár-talan	szedd fel hát a por ron gyot
	fald fald
	de töröl-e töröl-e
	bút bút
	fém kopog
	nyúlj nyúlj
	dőlj el hosz szan bár sony á lom
	hor gas szár nyad kör be száll jon
cél-talan	bont bont
fék-telen	de szabad-e szabad-e
	gond gond
	oid a hant
	rend rend
	mentsd a tért az ér te lem től
	mentsd a tért az ér te lem től

csap csap a jég csap csap kodd csapd	
de kipp-kopp-kopp kapadozz csepp	most lesz most lesz volt
sor vad vad ol vad vad ol vad	ott itt ott ott ott itt
csak zokog a zokog a kipp	tedd ide tedd oda vidd
kap kodd kap kodd kapd	csak tiki tak tak tik
zuhog a zuhog a kopp	tika tak tika tak tik
törd szét törd idd	tik tak tit kold
szopogasd szopd	ma
kipp-kopp idd	mari
törd meg	marionett
törd	ma
fagy a taps	mari
lötty	marinetti
	torz

robertina

táncold túl

abb legújabb legújabb legújabb legújabb legújabb legújabb leg
mindazonáltal:

tizenkét hónapos tüdejébe
ritmikusán beletapostuk a cuclit

vagyis
(vers-zárta
után érkezett
a hír):

Robertina egy éjszaka
a „Casanova” bezárt vendégszobájából
összetaposott cuclijával
és 12 hónapjával egyetemben
néhány intenzíven fölélrt óra alatt
áttáncolt a túlvilágra

(„Njeno malo mrtvo tijelo, izrezano do maximuma
noževima, nakon bolničke prosekture ostalo je na
komunalnom groblju u Salzburgu. Ovo Vam pišem
u jednom restaurantu za vrijeme ručka, i dok Vam
pišem, skoro mi je nemoguće da vidim...”)

tehát:

úgy kellett lefaragni
a cumigumiról
a lebenyeket
és egyéb homályos részleteket
mindez három feledhetetlen
napba került
plusz a tízévi síngondozás díja
előre ktp

azért:

örülj hát látnokki kortárs
félelmed jól jövedelmez
szenteld meg
a végtelen mozdulatát a testben
emeld fel két tenyeredben a tárulót

mert:

eldobhatatlan

mert:

elviselhetetlen

Ujvidék, 65 január

z a r á n d o k l á s
a h i á n y z ó
c é d r u s f á h o z

(Török István barátomnak,
a Zöld Pokol festőjének.)

(bélyeg nélkül)

ütök hatalmas rudak a hangot
megütök
ujjatlan karjuk lengése rendszer
szigorú
hangok döntök az álmodott falakat
ledöntök
testeknek virága tereket faggat
kétkező
magas falábak kopognak végig
úttalan

szobák orrcsontja pattan tehetetlen
taglózott zugoknak alvad a vére
ügetnek sorban a féktelen fák
fekete az ég a víz lassan elissza
emeli a nádat a mély
fekete az ég a föld lassan elássza
porzik a gépfecske luggatta part
lékkel kérlel halakat a csónak
rendhagyó madarak futikosnak csenevész

és kiröppen a szem gyökerestől
messzi
melledet rohadt gyümölcsök mossák

sebed
(önmagát szürcsöli a bezárult dinnye
ha édes)
véred váj gödröt kevély halottnak
kényszer
a határt körötted felcsókolja
a fáj

ülsz a kihűlt föld tetején hagyottan
agyagbábok gyűlnek köribéd vacogva
előtted a táj hizlaló láncán
megdőbbent magdisznó csavarog
körbeszaglás a cövek körül
és nem érti a hullámzó partot
elnyúlsz örvényen feledetten
szolgálod hűen a békülékeny nádast
és valahol viczorognak az égető ágak

temetett ember inai hangszered
ujjaid
odvas gerincek ezüstöt pengetnek
a falon
izzó talpakról olvadnak a színek
a földed
nyílik és szólal a vászonkoporsó
helyetted
a magasban köszemű borjú lépked
korbácsoló
Ludasi-tó, 64 szeptember

i n c i d e n s I.

(a Vám utcában,
csönd és tavasz.)

Palack-posta a Duna bal
partjára, a sodrással szemben.

a flaskó címkéje:

„A költemény tárgyának csak annyi s oly
lényegtelen köze van a költeményhez,
mint az embernek a nevéhez.”

Paul Valéry

emlékszel-e kedves az ünnepi estre

szorongó parazsak
apró parazsak szorongnak por alatt
sehol
csak hallhatóan
hamu és füst nélkül a fénytelen
sehol
egy szabad szék az elfáradt partokon
parazsak minden széken a por alatt
a maradó partokon

a lépcsők hallgatag
hegyi lépcsők baktatnak fák alatt
sehová
csak érhetően
léptek és láb nélkül a végtelen
sehová
igyekvő halk tenyerek régi sebeken
tenyerek lótt sebeken a fák alatt
a lépcsőkön áldozat

esdeklő várfalak
megesett várfalak borzongnak ég alatt
semmitől
csak félthető
kapu és híd nélkül a védtelen
semmitől
indul a kitagadottért a küzdelem
rabok bukása védtelen az ég alatt
a várbontó mozdulat

a sarkon álmatag
tört anya álmodik zászlók alatt
soha
csak utoljára
emlék és gond nélkül a veretlen
soha
bekötött szemű szobrok a fal előtt
lenn túlman a nagyméltóságú ház előtt
a maradó part alatt

emlékszel-e kedves ez ünnepi estre

az akció alaprajza
vagyis
a cinkos jelszavak:

- a) be tudnál-e fogadni kőcsipkéid közé
hogy kár ne essen friss önértetedben
- b) én még szűz vagyok
- a) gyűjtsd hát szájkosárba a fogalmakat
hol a patina pizsokká teljesül
- b) én még szűz vagyok
- a) oroszlánjaid idővel kővé válnak
de kulisszáid a könnyekig meghatóak
- b) én még szűz vagyok
- a) a háromágú híd kihasználatlan
lehetőség csupán s a part meredek
- b) én még szűz vagyok
- a) ebben a presszóban túl gyöngö a gin
de kivihetem-e vámmentesen a fenti képet
- b) („Faites vos jeux, Monsieur — s ezzel
P. Howard légiójára gondolok.”)
- a) úszni szeretsz-e parton maradó
- b) ime ez az ami a versből kimaradt

i n c i d e n s II.

(3 fokkal délebbre,
a Duna jobb partján,
szélben, az ötödik
emeleten.)

apró félelmek
hajolnak föld alá
bennünk és belénk
véletlen suhintás
minden határ
bennünk és belénk

nyíló sebek a kiút
belőlünk
belénk

az ölelés be nem
zárható kör
jó hogy bennünket
ily gondosan
körülpárnáztak
különböző időkkel
jól jön a súrlódás
adta hő az ellentétes
előjelek szándéka
mi szépen bonyolult
helyzetté duzzad
(nincs zuhanás)
hanem úszni evezni
gyönyörködtető lehetőségünk
s hogy ölelni nem lehet
nem követhető végig az irány
s hogy zuhannunk nem lehet

a földszint még nem a pokol
hiába nyitod az ablakot
a huzat a falra szegez

bár utálatos a mozdulatlan
és a tévedhetetlen halott
mint a szótlán fehér
mint a szízi hó
olvaszthatatlan körülötted
a csönd
de ugorj ha vonz
légy következetes a semmiben
a távozás visszavág
mint a leszivárgó
a csönd
én magam vagyok a rés
a rajtad ütött
nincs ajtóm ablakom

csak itt menekülhetsz
vak tapogatózó
a csönd
és megnyílik a padló
a falak szöge tompul
fáradtan heveredik le a mértan
fülszöbön szunnyad a mennyezet
lengő lábad simogatja
a csönd
szökni idomított kezed
már szabadult volna
észrevétlen rajtaütéssel
most kilincsbe dermed
török a tétova csukló
a csönd

kezed a lépcsőn
lábam
kezed a léposóm
léptem
kezed elfolyik
a vérem

a merénylőket már hazaküldheted
igyanak
a hangyák megérkeztek
álarcomat csókolgató profán szüzanya

és csörömpölés lesz minden zene

Újvidék, 65 február